

„Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” kiskereskedelmi piacokról az 1. piacelemzési körben hozott határozat rövid összefoglalása

A határozat száma: DH-664-79/2005. (2005.02.14.)

I. A vizsgált piac megnevezése, a piac meghatározása

A piacmeghatározás során a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban: **Tanács**) az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. 2003. február 11-én megjelent Ajánlása (a továbbiakban: **Ajánlás**) Mellékletében 6. számmal jelölt, a címben szereplő piacot elemezte. A piacmeghatározás során a Tanács meghatározta a szolgáltatások pontos tartalmát, a piac megnevezését és a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacon a bejelentett szolgáltatás alapvető jellemzői az alábbiak:

- a) A szolgáltatást nem lakossági előfizetők részére nyújtják,
- b) a szolgáltatás helyhez kötött előfizetői hozzáférési pontról érhető el,
- c) a nemzetközi hívások az ANFT 1. sz. mellékletének 4.1.3. pontjában leírt módon kezdeményezhetők,
- d) a szolgáltatások köre az alábbi funkciókat tartalmazza
 - a külföldi (nemzetközi) helyhez kötött telefonhálózatok előfizetőinek a hívása,
 - külföldi (nemzetközi) mobil hálózatok előfizetőinek a hívása,
 - nemzetközi műholdas rádiótelefon hálózatok előfizetőinek a hívása,
 - kezelői segítséggel elérhető szolgáltatások (pl. tudakozás utáni kezelői/automatikus nemzetközi hívás) igénybevétele,
 - nemzetközi faxkapcsolat létesítése,
- e) a szolgáltatás keretében felépített kapcsolatok után az előfizető a kapcsolat időtartamával arányos és a hívás jellegétől¹ függő tarifa szerinti forgalmi díjat fizet,
- f) a díjfizetés jogszabály szerint részletezett számla alapján, vagy előre befizetett összegből történő levonás alapján (hívókártya, előre fizetett díjsomag) történik, a díjak napszaktól függetlenek.

A Tanács megvizsgálta, hogy vannak-e olyan, a nemzeti sajátosságok által indokolt esetek, amelyek miatt az Ajánlásban meghatározott tárgyi piactól való eltérés válhat szükségessé. A Tanács nem tartotta indokoltnak az Ajánlástól való eltérést.

A Tanács külön kitérve a nyilvános telefonállomásról indított hívások besorolására, megállapította, hogy ezen hívásokat a lakossági piac részének tekinti. Ugyancsak megállapította a Tanács, hogy a behívókártyás szolgáltatással lebonyolított belföldi hívások, a közvetítő-választás útján indított hívások a vizsgált piacok részét képezik.

A Tanács megállapította továbbá, hogy az Ajánlás mellékletében foglaltakkal megegyezően

- megalapozottnak tartja a lakossági és a nem lakossági piac megkülönböztetését,
- indokoltnak tartja a nemzetközi hívások elkülönítését (külön vizsgálatát), mind a lakossági, mind a nem lakossági piac vonatkozásában.

A kiskereskedelmi szinten lehetséges **keresleti helyettesítés** vizsgálata során a Tanács megvizsgálta, hogy elméletileg mely szolgáltatások jöhetnek szóba a korábban meghatározott

¹ Országtól, szolgáltatótól vagy a hálózat jellegétől (helyhez kötött vagy mobil) függő díjak

bejelentett szolgáltatás helyettesítőjeként. Ebből kiindulva a Tanács a következő, a fogyasztók számára hozzáférhető helyettesítési lehetőségeket vizsgálta meg:

1. mobil rádiótelefon hálózaton,
2. bérelt vonallal,
3. Interneten nyújtott kétirányú beszédátvitel útján kezdeményezett belföldi hívások.

A Tanács megvizsgálta a nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások helyettesíthetőségét **mobil rádiótelefon** szolgáltatásokkal. Vizsgálatának eredményeképpen megállapította, hogy a bejelentett szolgáltatás egyes funkcionális összetevői teljesíthetők mobil rádiótelefon hívások esetén is. A Tanács azonban eltéréseket talált a szolgáltatás egyéb, lényeges funkcionális összetevői és igénybevételi körülményei vonatkozásában. Ezért a Tanács a mobil rádiótelefon hívásokat összességében nem tekintette helyettesítő szolgáltatásnak.

A **bérelt vonalon**, külföldi telefonközponton keresztül felépülő hívásokkal kapcsolatosan megállapítható, hogy az jellegzetesen a vállalkozás érdekkörének elérésére létrehozott második választási irány a vállalkozás alközpontjaiban. A bérelt vonal használata egyébként nagyon drága a magas bérelt vonali díjak miatt, s a szélessávú kihasználás technikai okokból kizárt. Így a Tanács megállapította, hogy a bérelt vonal a helyhez kötött telefonról végezhető nem lakossági nemzetközi hívásnak nem helyettesítője.

A számítógép-számítógép közötti, **az Internet hálózaton megvalósított** kommunikáció esetében a hívottat csak akkor lehet elérni, ha annak Internet címe ismert, számítógépe be van kapcsolva, és bejelentkezett az Interneten, ezek hiányában a hívó nem tudja jelezni (pl. csengetéssel) beszélgetési igényét. Az Interneten keresztül kétirányú beszédkommunikációt lehetővé tévő számítógépen való szoftver alkalmazások (Skype, NeoPhoneX, Klip) nem adnak lehetőséget minden szolgáltatás igénybevételére (pl. segélyhívás), mivel az Internet hívások nomadikus jellege nem teszi lehetővé a hívó helyének azonosítását. Ennek alapján a Tanács megállapította, hogy az Internet szélessávú hozzáférési szolgáltatása a vizsgált időszakban nem tekinthető helyettesítő szolgáltatásnak.

A **kínálati helyettesítés** vizsgálata során a Tanács megvizsgálta a szóba jöhető vállalkozásokat, melyeknek meglévő hálózatuk alapvetően alkalmas e szolgáltatások nyújtására. Megállapította, hogy három ilyen lehetséges vállalkozás típus létezik, mely részben alkalmas infrastruktúrával rendelkezik:

1. nem nyilvános (magánhálózattal rendelkező) helyhez kötött telefon tevékenységet végző vállalkozások,
2. áramszolgáltató vállalatok
3. olyan vezetékes/kábeles műsorelosztó szolgáltatók, melyek kétirányú csillagpontos hálózattal rendelkeznek, de telefon szolgáltatást még nem nyújtanak.

A Tanács megállapította, hogy a piacralépés a meglévő korszerű infrastruktúrán túlmenően jelentős beruházásokat igényel. Emellett a vezetékes telefon hálózatépítés igen költséges vállalkozás, így a Tanács megállapította, hogy kínálati oldalról helyettesítő hatás nincs.

A Tanács a piac **földrajzi kiterjedését** a homogén versenyfeltételek megléte alapján határozza meg. A legfontosabb vizsgálandó tényezők ennek során a következők voltak:

- Helyi hálózattal való lefedettség,
- Jelentős előfizetői bázis megléte,
- A szolgáltatás bejelentése, valamint a lekötött és/vagy kijelölt számmezők az egyes számozási körzetekben,
- Egyetemes szolgáltatási terület kiterjedése.

A vizsgálat eredménye alapján a Tanács megállapította, hogy a számozási körzetek egyenkénti megvizsgálásával és fokról fokra haladó csoportosításával 5 db olyan földrajzi piac határozható meg, amelyek egymástól a nyújtott és igénybevett szolgáltatásokat tekintve nem, csak földrajzi területükben különböznek, és együttesen lefedik Magyarország egész területét. Ezek a Matáv Rt., az Emitel Rt., a Hungarotel Rt., az Invitel Rt. és a Monor Telefon Társaság Rt. által ellátott számozási területek.

II. Érintett piac vizsgálata

Az Ajánlás Mellékletében felsorolt piacok ex ante szabályozási szempontból való érintettségét a Bizottság három feltétel vizsgálatával állapította meg. Ezek a következők:

1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
2. Hatékony versenyhez való közeledés
3. A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége

A Tanács megállapította, hogy a vezetékes piacokra történő belépés tekintetében adminisztratív és jogi korlátok lényegében nincsenek. A strukturális korlátokat illetően új hálózat létesítése jelentős beruházással, és így az elsüllyedt költség veszélyével jár.

A Tanács megállapította, hogy a meghatározott piacokon a verseny a vizsgálati időtávon belül nem közeledik a hatékony versenyhez, valamint, hogy egyedül a versenyjog nem elegendő az adott hírközlési piacok szabályozásához.

Fentiek alapján szükséges a piacelemzés elvégzése és szükség esetén JPE szolgáltatók kijelölése.

III. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

A Bizottság Tájékoztatójában (Guidelines) az erőfölény megállapítására alkalmazott kritériumokat a Tanács egyenként megvizsgálta, és ezek közül a következő kritériumok vizsgálatát tekintette kiemelkedően jelentősnek a döntés meghozatala során:

- piaci részesedés;
- a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés;
- vertikális integráció.

A Tanács megállapította, hogy az öt volt koncessziós szolgáltató 84-99%-os piaci részesedéssel rendelkezik a saját hálózata által meghatározott piacokon. Az érintett piacokon a nehezen megkettőzhető infrastruktúra fölötti ellenőrzést ugyanazok a szolgáltatók gyakorolják, amelyek egyébként is döntő piaci részesedéssel bírnak. A vertikális integráció a vizsgált piacok esetében fennáll.

A piaci részesedés és a többi kritérium együttes vizsgálata alapján a Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a verseny nem eléggé hatékony és a következő vállalkozások jelentős piaci erővel rendelkeznek a vizsgált piacokon:

Matáv Rt.
Invitel Távközlési Szolgáltató Rt.
Hungarotel Távközlési Rt.
Emitel Távközlési Rt.
Monor Telefon Társaság Rt.

IV. Kötelezettségek kirovása

Tekintettel arra, hogy a vizsgált érintett piacon az említett JPE-vel rendelkező szolgáltatók piaci ereje várhatóan tartós marad, az ex ante szabályozásnak azt kell biztosítania, hogy a JPE-vel rendelkező szolgáltatók sem árazási eszközökkel, sem nem-árazási diszkriminatív módszerek alkalmazásával ne élhessenek vissza gazdasági erőfölényükkel.

A Tanács a piacelemzés lefolytatását követően megállapította, hogy a nemzetközi hívások nem lakossági piacán a verseny még nem kellően hatékony. Tekintettel azonban a vizsgált piac közvetítőválasztásos és behívókártyás szegmensének feltörekvő piaci voltára, a Tanács elegendőnek tartotta a közvetítőválasztás kötelezettségének fenntartását, s nem tartotta szükségesnek egyéb kiskereskedelmi kötelezettség kirovását.

V. A nemzeti konzultáció során beérkezett GVH és szolgáltatói észrevételek

1. A Gazdasági Versenyhivatal fontosabb észrevételei

A GVH észrevételeiben a határozat-tervezet rendelkező részének újragondolását javasolja. A GVH saját tapasztalatai alapján ugyanis nem látja szükségesnek JPE szolgáltató kijelölését ezen a piacon. Mindamellet a GVH elismeri, hogy a határozat-tervezet jelenlegi rendelkező részének változatlanul hagyása sem járna érdemi hatással a vizsgált piacon. A GVH a határozat-tervezet indokoló részéhez is további részletes észrevételeket tett. A Tanács ezen észrevételeket megválaszolta, s lehetőség szerint akceptálta a végső határozatban.

2. Szolgáltatók és társadalmi szervezetek fontosabb észrevételei

A határozat tervezetéhez a Matáv Rt., a Hungarotel Rt., az Emitel Rt., valamint a Monortel Rt. adott észrevételeket. A főbb észrevételek a határozat-tervezet indoklására, KTV szolgáltatók szerepének fontosságára, a fix-mobil helyettesítés hatására, a határozat megállapításait alátámasztó adatok frissességére, valamint egyéb, inkább formai, illetve technikai kérdésekre terjedtek ki. Ezeket a Tanács megválaszolta, illetve egy részüket a végleges határozatban figyelembe vette.

VI. Az Európai Bizottság észrevételei a notifikáció során

A Bejelentéssel kapcsolatban az Európai Bizottság kiegészítő információt kérő levelet írt, amelyben kérték kifejteni az indoklást különös tekintettel arra, hogy miért gondolja a Tanács azt, hogy a közvetítőválasztás önmagában, mint nagykereskedelmi kötelezettség elegendő és elegendő lesz az azonosított piaci hibák kiküszöbölésére, annak fényében, hogy a helyi inkumbens szolgáltató magas és állandó piaci részesedéssel rendelkezik. Bízatták a Tanácsot valamilyen átláthatósági követelmény kirovására.

A Bejelentéssel indult eljárás lezárásaként az Európai Bizottság levelében felhívta a figyelmet további kiskereskedelmi kötelezettségek figyelembe vételére, valamint arra, hogy az érintett nagykereskedelmi piacok soron következő elemzése során a Tanácsnak értékelnie kell azon nagykereskedelmi kötelezettségek hatékonyságát, amelyek az itt érintett kiskereskedelmi piacon meglévő probléma kapcsán kerültek előírásra.

A fenti észrevételeket a Tanács megválaszolta, ez alapján e határozat-tervezet lényegét érintő módosítása nem volt indokolt.

A Bizottság a határozatot notifikálta.

A Tanács 2005. február 14-én jóváhagyta a DH-664-79/2005. számú, üzleti titokmentes határozatot.